

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egyenlőre
Félévre
Negyedévre
Egy hónapra
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: BARTHA MÓR.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:
Hát hasabos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
hirdetéseknél a ki szerinti jutányos áron vetetnek fel. Helyes-díj min
den külön megbeszélésért 20 kr.

„Törvény, jog és igazság“.

— jul. 15.

«Igélni nehéz! . . .»

Ha jól tudjuk ezt a mély értelmű mondást boldogult Andrássy Gyula grófnak szokták tulajdonítani.

Akár ő mondta, akár más, hűséges kifejezője az igazi magyar jellemnek, mely a kimondott szót szentnek és minden körülmények közt beváltandónak tartja.

«Nem ismerem különbséget a magán és politikai becsület között».

Erről a mondásról már biztosan tudjuk, hogy a Széll Kálmáné.

Szép és becsületes jelszó. Annak idején annál nagyobb tetszéssel fogadták, mert a magyar politikai élet legujabb korszakában a magyar közélet vezetői szentelen jezsuitizmussal emelték érvényre azt az elvet, hogy más beszámítás alá esik a privát és más alá a politikai becsület.

Széll Kálmán, mint az, egy becsületes államférfihoz illik, nem osztja a politikai kufárok elvét, nem tesz különbséget becsület és becsület között.

Szép nyilatkozat volt s őszinteségében nem akarunk kételkedni.

Azelőtt és azóta is sok szép nyilatkozatot hallottunk a kormány-elnök urtól. Valóban annyi szépet nem mondott és nem ígért még kormányelnök, mint ő. Mintha az elnémult Apponyi szerepét

óhajtáná betölteni, minden beszéde telve van tetszelős teoriákkal, hatáskeltő szövegekkel, nagyszerű ígéretekkel.

Vajjon ismeri-e a kormányelnök ur az «igélni nehéz» mondást? . . . Ha ismeri, bizonyára igaznak tartja. Ezt elvárhatjuk attól az államférfitől, a ki a becsület fogalmát olyan kifogástalanul precizizozta.

Megkérdézzük pedig ezt azért, mert a miniszterelnök ur szép ígérétei nagyon is összehalmozódottak már s teljesítésüket nehezen várjuk! . . .

«Törvény, jog és igazság». Minden ígéretnél ez volt az alapja s minden ígélet között ez okozott legnagyobb örömet.

De talán ideje volna az ígélet beváltására gondolni!

Hiába tesszük fel a legjobb, legrózsaszínűbb szemüveget, nem látjuk azt a változást, melyet a «törvény, jog és igazság» uralmának szükségszerűleg elő kellett volna idézni.

Szerte az országban még mindenfelé ostromállapot van. Erőszak, jogtalanság és igazságtalanság minden téren. A főispáni székekben ott ülnek még a hitványság eszközei: a megyei harambasák s körülöttük a harcizsók egész serege, a korrupció kétlábu miazmái: a zsoldért esengő stréberek.

A választói névjegyzék reformja csak a mameluktábort neveli s a lajstromkészítő bizottságok csak úgy édelegnek a legszebb polgárjog elkobzásában.

Az adósról a legjobban működik. Ide s tova félig már beteljesedik a szocialisták álma: minden az államé lesz. Ellenben képtelenek lesznek megélni az állam polgárai.

Azulán ezer meg ezer önkény, igazságtalanság, törvenyszegés, korrupció, panama! . . .

Igy állunk eddig. A «törvény, jog és igazság» még mindig csak ígélet és ha csak ígélet marad, Széll Kálmán bűnösebb minden elődjénél.

Mert azok nem tettek czikornyás beszédben szédítő ígéretek. Törvényt szegtek, romboltak vakmerőn és nem szűr alatt. Igazságot nem adtak, de nem is ígértek.

Ünnepeltetni magunkat szép beszédért, hatalmas ígéretekért, de az ígéretekkel mit se váltani be: nem harmonizál a politikai és magánbecsület egyesítő theóriájával.

Ismételjük: «igélni nehéz! . . .» A magyar jellem egyik páratlan tulajdona: a kimondott szóhoz való ragaszkodás.

Figyelmébe ajánljuk ezt Széll Kálmának. A tizenkettedik órában vagyunk s ígéretekkel hitegetni a nemzetet már nem lehet. Mert ezután csak egy ígélet jöhet: «a mennyiben terveimet végrehajtani képtelen vagyok, átadom a helyem méltóbb embernek.»

De ezt az ígéletet azután mi uszáj is lesz ám beváltani!

A—y E—e.

A hétről.

— A Debreczen eredeti tárczája. —

Félszázad év után eszébe jutott a nemzetnek, hogy valaha régen, mikor nem «Übermensch»-ek, de félistenek éltek és küzdöttek a legfelsőbb harcban, volt neki egy nagy dalnoka, akit átszurt szívvél dobhattak bele egy hevenyében ázott közös sirba s kinél nagyobb költője nem volt s nem is lesz tán soha! . . .

Az iskolában talán nem így tanítják, az Akadémia talán kétségbe vonja, hogy valaki lehet nagy költő a nélkül, hogy középiskolai tanár vagy biztosító intézeti hivatalnok lett volna, de a nemzetre nem lehet úgy rákötölni a poétákat, mint a központból támogatott kormánypárti képviselő-jelölteket. — Petőfi a mi legnagyobb költőnk, akármint is mondjanak a gyulai pálok! . . .

És a nemzet most készíti elő legnagyobb költőjének apothéozisát. Hogy mennyire országra szóló ünnep lesz a jul. 29-iki ünnep, bizonyítja az, hogy még Debreczenben is ünnepelni fognak! Sapienti sat.

50 év után. Ennyi idő kell Magyarországon, hogy valakit felismerjenek. Feltéve, ha az a valaki Istentől megáldott, igazi láng lélek. A Heltai—Makai-féle léha törpeségek usznak az anyagi és erkölcsi elismerésben, szegény Reviczky Gyula pedig rész-

letekben halt meg; igaz, hogy mikor már enni sem tudott, volt elég ennivalója.

Mit várjunk aztán mi, szegény epigonok? Irunk, mert a szívünk kényszerít, hogy írjunk. Küzdünk lenézéssel, közönyvel, nyomorral s mikor megvetve az olcsó reklámozást, összeszedjük amit irtunk s a miénk minden sora egy-egy órával kurtította meg nyomorúságos életünket, várhatjuk, hogy észre vegyünk, hogy méltányoljanak. Lehaság, pikantéria, gésa gimnázium szerez nevet is, kenyeret is, de nemesebb ambícióval legfeljebb is éhen lehet halni! . . . Az aszfalt még nem a kultúra jele, mi pedig még csak a XVI-ik században élünk.

Komárom meg egy talán még ott sem tart. Ott még elevenen égetik meg az ártatlan embert! . . . Az ég szerelméért! meg kell tiltani, hogy a mócsai esetről szóló lapok külföldre juszanak! . . . Mert az orosz csár még el fog küldeni egy pár százezer kozákot, hogy egy kis civilizációt hozzanak közibénk! . . .

Széll Kálmán az utolsó országgyűlésen ígéletet tett, hogy a mócsai ügyben szigorú nyomozást rendel el. Hányadik ígéréte ez már Széll Kálmának? . . . Tán még ő sem tudja! . . .

A miniszterek és a hon atyái pihennek. Bizonyára fürdön hűsölnek, hiszen fürdön van most mindenki.

A mult este élvezettel tanulmányoztam az Angello-ti-orfeum közönségét. Ötven Lapunk mai száma 10 oldalra terjed.

percentje szalma-özvegy. És a kik máskor többnyire papucshősök, micsoda vívó alakokká válnak szalma-özvegyek idején! . . . Na de nem árulkodom. Hát ha a lap egy pár furdózó feleség kezébe kerül. Nem akarom, hogy baj legyen.

A rozsz nyelvek sokat beszélnek egy előkelő szerepű fiskalisról, a ki ugyancsak megjárta. Röviden: míg más nő ember azért nem megy fürdőre, hogy itthon egy kissé kitombolja magát; neki éppen azért kellett fürdőre menni, mert ide haza nagyon korán és szokatlanul merészen kezdte el a szalma-özvegyesség pajkosságait . . . Így mondja a fama . . .

A mezőn nincs holt szezon, még mindig tart az aratás. Késő kívánság, de bárcsak áldásos lenne! . . . Hogy birjuk el a kvótá-emelést, a pénztárnokok amerikai utját, meg a katona urak követeléseit, ha az aratás eredménye gyenge lesz? . . .

Dyb.

Ballada Vigkedvü Mihályról.

Zsutai János költeménye.

— A Debreczen eredeti tárczája. —

Debreczen város régi krónikai híven megőrizték Vigkedvü Mihály egykori főbíró emléketét. A nagy közönség azonban, mely nem ér reá a régi, fakult irások közt lapozgatni s a napi élet gondja elvonja őt attól, hogy a mult idők történetét tanulmányozza, ma már

BELFÖLD.

Főrendiházi tagsági jog visszaállítása.

A főrendiház f. é. júl. hó 12-én tartott ülésében gr. Bethlen Aladár szünetelő örökös főrendiházi tagsági jogának feléledését, az 1885. é. VII. tolt. 3. §-a értelmében kimutatót vagyoni képesítése alapján, elismerie és nevét — azzal a főtartással, hogy ülés és szavazati jogát csak a jelenleg ülésező országgyűlés IV. ülésszakának megnyitásától kezdve gyakorolhatja — a főrendek névjegyzékébe pótlólag beiktatta.

Magyar miniszterek Bécsben. A kedden Bécsben megkezdődött közös minisztertanácsoknak folytatásuk lesz Bécsben. Lukács L. pénzügyminiszter — bécsi jelentése szerint — előbb oda érkezett és mára odavárják Széll Kalmánt is, hogy a kiegyezés prefektuálására végre a tanácskozások befejeztessenek.

Valószínű, hogy a tárgyalások teljes befejezése után Széll, Lukács, Thun, Kaizl és Dipauli elutaznak Ischbe, hogy ő felségének a tárgyalások befejezéséről jelentést tegyenek és a magyar kiegyezési javaslatok szentesítését, valamint az erre vonatkozó osztrák rendeletek kibocsátását kiesziközljék.

A magyar általános polgári törvénykönyv bizottsága a megállapított ügy és munka-rend értelmében folytatja a tervezet előkészítésének munkáját. A szerkesztő bizottság ez évi márc. és apr. hónapban 7 ülést tartott. Ezek az üléseken tárgyalás alá kerültek a családjogból az örökös fogadás intézményének, a kötelemi jogból az állat-szavatosságnak és a személy jogból a jogi személyek (egyesületek és alapítványok) szabályozásának alapelvei. Majus és jun. havában a bizottság tagjai az egyes részek szövegezésével foglalkoztak s az elkészült munkarészeket a bizottság vezető tagjainak már be is szolgáltatták. A nyári szünet után kezdetét veendi a szerkesztő bizottság kebelében a résztervezetek egyeztetésének és összhangba hozatalának munkája.

Főispán változás. Ertesítésünk szerint Szalavszky Gyula már a legközelebbi napokban megválik a trencsénmegyei főispánságtól. Ugy a fölmentésére, mint az utódja kinevezésére vonatkozó királyi elhatározások még a napokban meg fognak jelenni a hivatalos lapban.

alig ismerte a Vigkedvü Mihály nevét. Egyik-másik debreczeni ember hallott, vagy talán olvasott is róla valamit, de azt szépen el is felejtette, hiszen nemzetünk története oly gazdag szomorú eseményekben, hogy ezen eseményeknek valamennyi tragikus hőst a későbbi kor fia alig képes emlékeztetésében megtartani.

Vigkedvü Mihályt is kezdtek elfelejteni, még Debreczenben is. Most azonban nevével feljuttotta azon körülmény, hogy a Varga-utcai városrész legszebb mellék utcáját, a Cser-utcat, Vigkedvü Mihály-utczának nevezték el. A közönség kezd érdeklődni az iránt, hogy ki volt az a Vigkedvü Mihály, mi érdemet szerzett arra, hogy nevével egy utca viselje?

Nemcsak a magyar történet, nemcsak Debreczen város krónikája, hanem a magyar irodalom is foglalkozott már Vigkedvü Mihályval.

Oláh Károly, a Debreczen megalapítója és első szerkesztője, (Oláh Károly városi tanácsnok és dr. Oláh Miklós törvény-zéki bír. atyja,) szindsrabot irt róla, mely többször előadatott a debreczeni színházban, a műorról azonban régen lekerült. **Zsutai János,** a nagy tehetségű, de korán elhunyt tragikus sorsú költő pedig balladát irt Vigkedvü Mihályról, mely balladát utóbb egész terjedelmében közlünk.

Zsutai János költeményeit 1872-ben adta ki a debreczeni főiskolai felsőbb tanuló ifjuság önképző társulata. Előszót dr. Csiky Kálmán, Zsutai János egyik tanuló tarsi, jelenleg budapesti műegyetemi tanár, irt hozzá. E költemények ma már legfeljebb csak antikváriusi uton kaphatók, holott Zsutai, ki a magyar költészet

Szalavszky utódja Ostroluczky Géza trencsénmegyei nagybirtokos és evangélikus felügyelő lesz. Az új főispán egészen lesz a trencsénmegyei földult állapotok rendezése és a trencsén pánzlávizmust megtörni. Hogy ez a nagy földulat fog-e neki sikerülni, az a jó kérdés.

Képviselő választás. Vasvármegye központi választása tegnap tartott ülésén a felsőörsi képviselőválasztást július 21-re tűzte ki. A választási elnök Nagy Jenő tiszti fő-ügyész, küldöttségi elnök Hrabovszky István felsőörsi ügyvéd, helyettes elnökök Stóhl Manó és Eberenspanger János, jegyző Hetfleics Ferencz és Bruckner Samu lesz. Egyedül jelölt Erdődy Gyula gróf.

Huszár-terem. Az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás magyar pavillonjának huszárterme iránt a külföldi hadügyminiszteriumokban is nagy az érdeklődés. Egyebek közt a hollandi hadügyminiszterium a hagai hadi levéltár igazgatóját F. de Bas ezredest megbizta, hogy a hollandi huszárokra vonatkozó összes képanyagot, régi és új fegyverzetet állítsa össze s bocassa a magyar kiállítás huszárterme rendelkezésére. De Bas ezredes E. S. Nonckwartssal, a királyi magán könyvtárnokkaval együtt teljes gyűjteményt állított egybe s azt elküldése előtt Hagában közszemlére kiállította; melyet nagy érdeklődéssel látogatott Hagának ma leginternacionálisabb közönsége. — A tárgyak már elüldettek a külügyminiszterium utján Budapestre. A hollandok 1707-ben szerződtek magyar huszárk, Bellouyics ezredes, majd 1745-ben Frangipán gróf parancsnoksága alatt. Mindezekről remek anyag gyűlt egybe, mi jórészt ottani követünk Okolicsánai yitkos tanácsos szives közbenjárásának köszönhető.

Árvizek. A földm. miniszter fenhatósága alá tartozó orsz. vízügyi igazgatóság vizrajzi osztályához érkezett hivatalos jelentések szerint a néhány napilapban megjelent közleményekkel szemben úgy ér esünk, hogy az árvíz-k mindegyütt megszűntek. A Vag és Nyira júl. 9-én és 10-én kivételes magasságra emelkedett ugyan, azonban az ár már napok óta levonult és a vizálás közepessé vált.

A komáromi fakikötőlőből szabadult és az ottani hid elött összetorlódot tutajok el-

nagy veszteségére oly korán, ifjan vetett véget életének, megérdemelné, hogy költeményeit ismét kiadják, mert azok még ma is határozottan bebecselt birnak. A Csokonai-Körnek lenne feladata, hogy a Debreczenben élt költők műveit ne engedje át a feledésnek s azoknak újabb kiadásáról gondoskodjék.

A Zsutai János költeményei közt találtuk a Vigkedvü Mihályról szóló balladát, mely a debreczeni kaszinónál, a 60-as évek közepe táján, pályadijat nyert. Egész terjedelmében közöljük e költeményt, részint azért, hogy a Zsutai János költszetét bemutassuk, illetve föllevenítsük; részint pedig azért, hogy Vigkedvü Mihály történetét — a költő felfogása szerint — olvasóinkkal megismertessük.

A költemény így hangzik:

Vigkedvü Mihály.

— Ballada Debreozon multjából. —

Óh, ne menj el, óh ne hagyj el, lelkem férjem!
M-gyalok én százszor, mintsem veszedelem
Teged érjen...
Maradj velem, — rossz sejtetem a szivemet
Tepi, marja!...
— Nem, nem lehet! Török pasa így akarja!
Török pasa haragjától ki véd téged?
Szive megszakad, ha gyászbán marad gyöngye
Feleséged!...
— Óh ne busulj én hitvesem, gyöngyvirágom,
Drága kincsem!
Török pasa ellen semmi vétkem nincsen!
Visszatérek karjaidba nem sokára!
És ad csókot, bucsu-csókot gyöngye nője

távolítása, a komáromi folyammérnöki hivatal jelentése szerint tegnap estig megtörtént és így az ezek által okozott csekély helyi duzzadás is megszűnik.

A Duna kiöntéséről és árvizéről állítólag a vizrajzi osztálytól vett hírek nem felelnek meg a valóságnak, mert a Duna Passautól Bpestig apad s csakis Mohács és Gombos között van szűnőlig a meder és az alacsonyabb hullámtereken viz. A többi mellékfolyókön pedig általában véve a vizállás alacsony.

A hesszeni légy elleni védekezés. A földmívelésügyi miniszter a következő rendeletet intézte valamennyi törvényhatóságához:

A hesszeni légy (Cecidomye destructor) az ország több részében még mindig elég jelentékeny károkat okozván, az ellen való védekezés tekintetében a csalogató vetések alkalmazására hívom fel újra a törvényhatóság figyelmét.

E czérból ide mellékelve megküldöm a csalogató vetések alkalmazására és a hesseni légy elleni védekezésre vonatkozó utmutatást s felhívom a törvényhatóságot, hogy azon esetben, ha a törvényhatóság területén a hesseni légy ezuttal fellepett volna a csalogató vetések alkalmazásának módját a vármegye gazdaközönségének a leheő legkiterjedőbb módon hozza tudomására és a védekezésére eljárás pontos végrehajtását ellenőriztesse, s arról is hozzám jelentést tegyen.

KÜLFÖLD.

Szerbia. Tegnap vett hírek szerint Ausztria-Magyarország és Oroszország megalkotta már azt a kegyetlen háborút, melyet Milán király a radikálisok ellen folytat. Mert a mi Belgrádban most történik s a mi legközelebb készül, az több egy politikai büntetéstől, a valóságos kegyetlenség. A letartóztatott negyvenöt radikális, nemsokára törvény elé állítják. Knezevicsre, a merénylőre, a szerb büntetőtörvénykönyv egy paragraphusa szerint, halálbüntetés vár, de ily ítélet fenyegeti a többi redikálist is mert Sándor király ukáza a rögtönítélőbíró-ságot visszaható erővel ruházta fel s a foglyokat úgy fogják elítélni, mintha az ostrom-állapot ideje alatt szövetkeztek volna Knezevicsrel az uralkodó ház tagjának az élete

Homlokára

Vigkedvü Mihály, Debreczen főbirája,
És elmégyen...
Isten hozzád drága gyöngyöm, feleségem!

Várad alatt nagy táborban, vigalom van,
Török pasa, pogány Sz'nán, jó kedvében
Mulat ottan. —
Sátorától rialom szó, — s messze hangzik
A vig ének...
Énekelnek szép leányok, bajaderek.

»Hajb, ki meri megzavarni ünnepemet!?»
Debreczeni főbíró jött, — török vezér
Cendre intett;
Szemében és szivében a harag és kedv
Vivnak harcztot...
»Parancsodra meghozám az évi sarcztot...»

S azon kérlek, az Istenre kérlek téged!
Ne háborgasd, ne nyomorgasd oly nagyon a
Szegény népet!
Te erős vagy hatalomban, a nép gyászbán,
Nincsen védje,
Felgerjedett haragodtól, a ki védje!

»Keblednek térjen vissza nyugodalma,
Jókor jövel hitetlen eb, vigadalom
Napja van ma!
Ne remegj úgy és arczodról töröld le a
Verejtéket!...»

— Debreczeni főbírónak buja széledő
Habzó bor van bilikomban, lének is szól...
»Allah verjen, gaz hitetlen, vigalomban
Ment nem iszol?...»

ellen. Ennek azonban talán elejét veszi az az a figyelmeztetés, melyet az osztrák-magyar és az orosz külügyi kormány küldött Sándor királynak, hogy ne engedje a végtelenségig vinni a dolgot a vésszen véget a kegyetlenkedésnek. Ausztria-Magyarország, a melyet első sorban érdekel, hogy Szerbiában béke és nyugalom legyen, nem nézheti szó nélkül azt, ami Belgrádban történik. Ha voltak bűnösök, amennyek elbűntetésüket, de azt nem engedheti meg, hogy esetleg sok ártatlan ember bűnhődjék. Ez az osztrák-magyar és orosz részről jött figyelmeztetés oly színben tünteti föl a dolgot, mintha Bécsben és Péterváron nem találnák teljesen megokoltnak azokat a túlhajtott szigorúságu rendszabályokat, a melyeket a szerb kormány életbeléptetett. Ilyen rendkívüli szabályokat csak akkor lehet életbeléptetni mikor az egész ország sorsa feroz kockán s úgy látszik, mintha Szerbia békéje még sem lenne annyira fenyegetve, mint a hogyan a belgrádi táviratok elöadják. Ha ez így van, akkor Ausztria-Magyarország és Oroszország figyelmeztetésének meg lesz a kellő hatása.

Vajjon hasonló körülmények közt, ez a két nagy hatalom, hallgatna-e valaha elszószed kis vagy nagy hatalmasság figyelmeztetésére és korlátozná-e a megtorlás borzalmait? Bizony a történelem, úgy az Osztrák hatalomnak Magyarország, mint az Orosz hatalomnak Lengyelország iránti tényeire mutatással, azt mondja, hogy — nem!

Azokban ha igaz az, amit a radikálisok határozottan állítanak, hogy nekik nincs részük a büntetésben s az ő részvételük abban csak koholmány, hogy ezt, néhány radikális vezér ellen kihasználhassák, az intés az üldözés szélsőségeibe menetel ellen; nemcsak nem felesleges, hanem jóakaratuságánál fogva magán Szerbiára s az Obrenovics dinasztiára nézve is üdvös volna.

A két nagy hatalom talán a múlt történetein okulva, önteteitől borzadva, ajánlja a mérsékletet a kis Obrenovics dinasztiának, a mely a lét és nemlet bizonytalan hullámain lebeg s az elkeseredés fokozásával nem pacifikálja, hanem szélsőségekbe hajítja a kedélyeket — a miknek kimenetelére végzetes lehet.

A rögtönítelő bíróság elnökévé Popovics Sasát nevezte ki a király. Tagjai Kupf Manan és S fanovics Alexa. Mind a három a szerb

legfőbb bíróság tagja. Jegyző lett Pavlovics Dragic. A vizsgálókkal megbízták Simicskát, a belgrádi törvényszék elnökét és Jakics Szávát, a belgrádi törvényszék elnökét és Jakics Szávát, a zaisári törvényszék bíróját.

Annak a figyelmeztetésnek, melyet Ausztria-Magyarország s Oroszország Sándor királynak küldött, úgy látszik, meg van a kívánt hatása, mert már azt jelenti egy belgrádi tudósítás, hogy a Milán kényly elleni töreménylet dolgában befejezték a vizsgálatot, az összeesküvésben gyanus embereket mind elfogták, több letartóztatás tehát nem fog történni. Egy másik felhivatalos azt hozza, hírül, hogy a rögtönítelő bíróságot, mely nemsokára megkezdí a merénylet bűnpörének tárgyalását, semminféle politikai tendencia nem fogja vezetni az ítélethozatalban. Ez pedig annyit tesz, hogy a szerb kormány a vadlottakat, csak mint a Milán ellen szót összeesküvés bűnöszeit akarja megbüntetni, de nem gondol arra, hogy a merényletből kifolyólag bosszút álljon a radikálisokon, mint politikai parton, mely már oly sok kellemetlenséget szerzett Milánnak.

A nemsokára kezdődő tárgyalás, ha ugyan megtudunk róla valamit ki fogja deríteni, hogy a radikálisok tényleg összeesküdtek-e nemsokára Milán, hanem Szerbia mostani rendje ellen is, vagy egyedül régi ellenfeleit, Milánt magában akarták láb alól eltenni. Mert a vizsgálat eddigi eredményéből nem tudunk semmit s nem mondhatjuk meg, hogy vajon megokolt és helyénvaló volt-e az a túlszigorúság, a melylyel a radikálisokkal szemben eljárak. A külföldön éppen a szerb kormány éltelése miatt fölmerült a gyanu, hogy tulajdonképpen nem politikai merényletről van szó, vagy ha van is benne valami, néhány ember bűne miatt ki akarták irtani az egész radikális tábor. Ausztria-Magyarország és Oroszország intése észraterítette a szerb köröket, melyek belátták hogy ez a gyanu csak növekedne a radikálisok további üldözésével s az pedig nem nagy tekintélyére szolgált volna Sándor királynak, sem Milánnak, ha a világ azt hinné róluk, hogy egy mondva csinált merényletből kitolyólag ki akarták irtani régi bosszújukat a radikálisokon. A rögtönítelő bíróság tárgyalását és ítéletét éppen ezért nagy kíváncsisággal s érdeklődéssel várják nemcsak Szerbiában, hanem a külföldön is.

Lehet-e korlátolt méderbe terelni a szerb merényletű ügyet? ... Pancsovai hír szerint a Milán király ellen tervezett merénylettel összefüggésben aló nagyfontosságú hír tudódott tegnap ki. Azt jelenti ugyanis, hogy K a r a g y o r g y e v i c s Sándor herceg három héttel ezelőtt ott tartózkodott.

Paktum Spanyolországban. A parlamenti krízis, mely nemrég az ellenzéki pártok obstrukciója folytán fenyegetett, megszünt. A kormány az ellenzékkel paktumot kötött, mely szerint az ellenzék lemond az obstrukcióról, a kormány pedig a budgetjavaslatból töröl több tételt, mely a hadsereg s tengerészetre vonatkozik.

A hágai békekonferencia. A békekonferencia tagjai is megunták már a nyári melegben a tanácskozást s alig várják, hogy hazamehessenek. Egy hágai távirat jelenti, hogy a delegáltak nagyrésze türelmetlenül várja a konferencia végét s ugyan haragszik a kisebb államok képviselőire, kik a nemzetközi konfliktusok békés elintézésének a kérdésénél mindenfélle akadályokat gördítenek a határozat útjába s így húzzák-halasztják a tárgyalást. Mikor a minap a harmadik bizottság elnöke a bizottság legközelebbi ülését július 14-re tűzte ki a görög követek azt kívánták, hogy hosszabbítsák meg ezt a terminust, az elnök eleinte nem akart ebbe beleegyezni, mikor a román delegált felállt s azt indítványozta, hogy július 14-én a francziák nemzeti ünnepén, Franciaország iránt való szimpátiából ne legyen ülés, így a legközelebbi ülést 17-re tűzték ki.

A hágai békekonferencia sikerének elene mond az a hír, hogy Anglia dum-dum fegyverrel felszerelt katonaságot küld Dél-Af-

rikába, mert a transzváli harcok sok tárgyalás után mégis csak ott van, hogy valószínűleg fegyverrel fogják megoldani. Az angol alsóházban a minap még is interpellálta a kormányt a liberalisok ir vezetője, igaz-e hogy a Dél-Afrikába küldött katonák robbanó golyókat vittek magukkal? A hadügyi államtitkár, Windham, csak annyit felelt, hogy azokat a golyókat a woolvichi arsenálban gyártották. Szégyen, gyalázat! — kiáltották akkor többen s az egész házban hirtelen olyan lármá támadt, hogy az elnök nem tudta lecsönnesíteni a sok képviselő izgatottan távozott a tereméből.

Oroszország és a Vatikán. Oroszország és a Vatikán közt sürdődők támadtak, a miért a pápát nem hívták meg a békekonferenciára. Ennek folytán a vatikáni orosz követet visszahívták. Most azonban Rampolla minden igyekezete odairányul, hogy Oroszország ismét küldje vissza követét, ami valószínűleg rövid idő múlva meg is fog történni.

Egy debreczeni műteremben.

Debreczen, jul. 14.

Egy szép tehetségű, szorgalmas és nem méltányolt debreczeni művész legújabb műve szerzett nekem tegnap délután igazi gyönyörűséget s ószinte örömet.

Tóth Andrásról van szó, erről az izmos tehetségű, folyton haladó szobrászról, ki megérdemelte, hogy nevét és műveit ne csak Debreczenben, de az egész országban ismerjék. Sajnos, még nálunk is kevesen ismerik ezt a derek művészt, ki ismét dicsőséget szerzett Debreczennek.

A selmeczbányaiaknak készítette el a szabadságszobrot.

Nagyszabásu művészi munka. Valószággal csodálkozunk kell, hogy majdnem jelentéktelen összegért ilyen hatalmas méretű, művészi becsű művet képes produkálni. Csak a Tóth András ambíciója és nemes lelkesedése képes ezt megmagyarázni.

A szobor 48-as honvédek ábrázol rohanó állásban, agyu-romok között. Balkezeben magasra emelt lobogó, jobb kezében előre tartott kivont kard. Arczán, szemében lelkesedés látszik, hosszú fürtje eregyszerű. Alájában a szobor rendkívül kifejező. Állása biztos, természetes, a mi a mi szobrainknál ritkaság. A részletek meglepően hűek s a mű eszméje — legvilágosabb. Nagysága is imponál. Egy es felületmagyságs a talpától együtt 7 méter magas lesz.

Par napig lesz a művész műtermében kiállítva s azután a pesti műnődébe szállítják, hol a művész felügyelete alatt fogják ercebe önteni. Azután Selmeczibányára szállítják, hol f. e. október 15-én fogják leleplezni. Urigylem a szobrot a selmeczbányaiaktól. Milyen szép dolog volna ez a művészi alkotás Debreczen valamelyik terén. De mi nekünk okvetlenül muszály mindenben hátra maradni s mindenről elkésni.

Vajjon helyre fogják-e hozni a m. lasztást az illetékes körök? ... Ideje volna. Már csak azért is, mert kötelességünk a saját tehetségeink ambícióját, munkakedvét fokozni s erre alkalmas teret nyújtani. A selmeczbányai szabadságszobor készítője valóban méltó arra, hogy a debreczeni szabadságszobrot is megteremtse.

Hogyan esz mielőbb megtörténjék; mindnyajunknak jogos óhajta! ... Sajnálom, hogy nem írhatom le — térszűke miatt — az egyetlen debreczeni szobrász-műteremben szentelt érdekes impresszióimat, de legközelebb rórat fogom ejteni. Addigi is ajánlom mindenkinek, hogy tekintse meg a debreczeni művész legújabb alkotását, melyre büszkeséggel nézhet minden debreczeni ember.

Idem

*) Czelzás II-ik Rákóczi Györgyre:

H I R E K.

Dal a szalma-özvegyekről.

Kik ismernek, jól tudja: rólam,
Hogy szalmaözveggy nem vagyok,
Nem gondolk a nősülésre,
Igényim épen nem nagyok.
Vidám, bohém ficzkónak tudnak,
Kinek minden szabad s lehet, —
De ilyenkor tul tesznek rajtam
Mégis a szalma-özvegyek,
A boldog szalma-özvegyek!

Kaveházban és orfeumban,
Virrasztok minden éjszakán,
Rabba teszen, megigéz gyorsan
Egy-egy csinos, fés, szép leány,
Kálandjaim is vannak néha.
A tűzbe könnyedén megyek,
De nálam szászorta könnyebben
Mennek a szalma-özvegyek,
A boldog szalma-özvegyek.

En nekem az nem okoz gondot,
Ha néha-néha rám virrad,
A fejem sem tulságosan fáj
Egy-egy kis adósság miatt;
Könnyelműnek nevezhet érte
Sok nagy képű számár gyerek,
De nálam sokkal könnyelműbbek
Mostan a szalma-özvegyek,
A boldog szalma-özvegyek.

En már ilyen leszek örökké:
Bohém, poéta s gondtalan.
Sem anyósom, sem feleségem,
Magamban élek boldogan.
De ő nekik zsarnokaiktól
Kirugni oly ritkán lehet
S ismét járom alá kerülnek
A boldog szalma-özvegyek . . .
. . . Szegény, exszalma-özvegyek! . . .

* **Tisztelettel kérjük** mindazon hátralekösokat, a kik az első feleli vagy reggeli előfizetési díjakkal adósok, hogy a már rég esedékes összegeket annyival is inkább beküldeni sziveskedjenek, mivel lapunk fenntartása nagyon sok költségbe kerül. Egyszermind kérjük mindazokat, kik még előfizetésüket a most folyó 1/2. évre meg nem ujtották, hogy a díjakat a kiadóhivatalhoz juttatni sziveskedjenek.

* **Isteniszteletek.** Az ev. ref. templomokban a következő lelkészek tartanak isteniszteleket: A nagytemplomban Dicsőfi József lelkész. Kis templomban: Csutoros Albert s. lelkész. A Kossuth-utcai templomban K. Tóth Kálmán.

Vasárnap d. e. 10 órakor az ág. hitv. templomban Materny főesperes tart isteniszteleket.

* **Talbzugság.** A Debreczeni Ellenőr ma reggeli száma hirt ad olvasóinak a Csokonai kör tegnapi üléséről, melyben elhatározták, hogy jul. 30-án a segesvári Petőfi ünnepélyen a Csokonai kör küldöttségileg képviselteti magát s a kör koszoruját Géresi Kálmán, Koncz Ákos és dr. Kardos Albert fogják elvinni s az ottani Petőfi emlékre helyezni. Elreferálja laptársunk azt is, hogy Debreczenben is kettős ünnepély lesz Petőfi hősiés véraldozata napján és pedig az egyiket az ifjuság tartja a főiskolai Petőfi szobor előtt s ezen az ünnepélyen a Csokonai kör testületileg vesz részt egyuttal a főiskolai Petőfi szoborra koszorút helyez; a másikat maga a Csokonai kör rendezi és pedig ez év elején kifejtett programmjához híven emléktáblát is illeszt arra a Batthyány-utcai házra (a tulajdonos Ormós Gábor kezes engedelmével), ahol Petőfi Sándor 1849-ben legszebb napját élte annak a családi boldogságnak és szerelemnek, melyet hősiég feláldozott a szabadsáért az 1849. jul. 31-iki segesvári véres csatában; az emléktábla leleplezésékor végbemenő ünnepélyesség sorozatát is közli laptársunk, nevezetesen, hogy

az alkalmi beszédet Ferenczy Gyula főisk. tanár, a Csokonai kör vál. tagja tartja s hogy Petőfinak »Fiam születésére« és »Egy gondolat bánt engemet« cz. költeményei fog-nak elszavaltatni, melyek oly édes kapcsolatban állanak azzal a házzal, hol Petőfit a legnagyobb családi öröm érte Zoltán fia születésével s maga a gyönyörű vers is itt született; az »egy gondolat«-ban pedig a szabadsághős lelke szólal meg az 50 évvel ezelőtti csakugyan bekövetkezett csatateri dicső halálról; azt is megemlíti laptársunk, hogy ezen az ünnepélyen a dalegyletek fog-nak énekelni. Mindezekről számot ad a D. E., mert hiszen ott volt a Csokonai kör ezen val. ülésen Koncz Ákos, a D. E. főszerkesztője, mint egyik buzgó vál. tag és Ujlaki Antal író-társunk, mint a »D. E.« tudósítója s a tudósítása elég hű s meglehetősen kimerítő. Láthatja belőle az olvasó, hogy a Csokonai-Kör — mint Debreczen egyetlen erre hivatott kultur-egyesülete — érzi és tudja a maga feladatát s szíven hordozza és lelkesedéssel teljesíti szép kötelességeit. S ime csodák-csodája, álmékkodással olvassuk a »Debr. Ellenőr« ezen tudósítása előtt Vattay Géza urnak, a Petőfi-Dalkör alelnökének a Petőfi-ünnepély tárgyában közölt teljes tájékoztatására mutató »Nyilt levelét«, melyben felmagasztalja Ugrát, azt a dicső kis községet, hol Petőfi meghalt s ebből folyólag ők, az ugraiak a nagy költő ezen meghalását hazafias ünnepélyvel meghálálják; s megleckézteti Debreczent, hogy e jólet annyira elnehezített már bennünket, mikép a hazafias eszmékért már lelkesedni nem tudunk? a hatóság nem kezdeményez, a Csokonai kultur-kör meg nem mozdul, panaszoja Vattay Géza ur: társadalmi uton kell tehát mozgalmat indítani s vegye a vezetést kezébe az öreg Lengyel Imre bácsi. — Nem annyira Vattay Géza urtól, ki a jogász-s és tisztviselő-kör kalabrisz-asztalát mellől szemléli a világ sorját s tölti jól megérdemelt nyugalmának napjait s így nem ssuda, ha ő reg eb embert Debreczenben nem is képez Lengyel Imre bácsinál, de a »Debr. Ell.«-től vesszük rossz néven, hogy lapjának egyik jóakaratu s egyébként igen rokonszenves barátja: Vattay urat tájékoztatlan es »ulbuzgó« »nyilt levelé«-ének kinyomatásával nevétségessé teszi s az ezen cikkben mutakozó philo-ophia által a »mucsaí tározató«-val törekszik versenyre kelni. Vattay Géza ur a Petőfi-dalkör érdemes alelnöke elfelejtette, hogy ugyanennek a dalkörnek nagy tevékenységű elnöke Komlóssy Arthur, bizonyára van annyira hivatva hazafias mozgalmak vezetésére, mint az ő reg el Imre bácsi, a mint ezt a színészet jubileumakor fényesen beigazolta. S amellett a Petőfi nevet viselő dalkör alelnökének — ha más nem mozdul — nem volna szabad saját dalkörének hatásköréből kiengedni a nagy költő önnepelésének kezdeményezését s a társadalom és az ő reg Lengyel Imre bácsi segítségéért kiabálni. Ily fületlen pitykék ponyvara vitelével pedig nem kelene Debreczen hazafias és kötelességtudó közönségét s a Csokonai Körét kompromitálni annak a lapnak, melynek főszerkesztője ugyanezen kör egyik legbuzgóbb vál. tagja, bármennyire ki van is emelve más oldalról az öreg Lengyel Imre ugyanezen lap egyik tulajdonos társa és a családi nyomda tiszteletreméltó czéfgfőnöke.

* **Aug. 2-ának megünneplése.** Az aug. 2-ika megünneplését előkészítő vegyes bizottság, kiegészítve magát a főiskolai ifjuság részéről Bagamery Károly széniiorral és Kun Béla joghallgatóval, tegnapi d. u. Komlóssy Arthur városi főjegyző elnöklété alatt a Csokonai-szoborban gyűlést tartott, melyen az ünnepély sorrendje s a programmszámok végleg megállapítottak a következőképpen:

1. Gyűlékezés a főiskola udvarán aug. 2-án d. u. 1/2 órakor, a később nyomtatásban közzeendő sorrendben.

2. Indulás 2 órakor a Hatvan-, Bethlen-és Mester-utczán át a honvédtemetőbe, hol a következő ünnepély folyik le a kiszállított kőoroszlán előtt:

a) Megnyitó beszéd. — Tartja Komlóssy Arthur, a vegyes bizottság elnöke.

b) Ének. Előadják az összes dalárdák, Mácsay Sándor énektanár vezetése alatt.

c) Emlékbeszéd. Tartja dr. Bakonyi Sámuel a Csokonai-Kör főtitkára.

d) Alkalmi óda. Irja és szavalja: dr. Benedek János, a Csokonai-Kör titkára.

e) Bucsú-szózat az öreg honvédek részéről Balogh Imre ny. táblabíró, 1848/49-iki honvédfőhadnagy által s kapcsolatosan az öreg honvédek koszorujának az emlékkőre helyezése.

f) A főiskolai ifjuság nevében Bagamery Károly beszéde s az ifjuság koszorujának letétele.

g) A Csokonai-Kör és más egyletek koszorujának letétele.

h) Ének. Éneklük az összes dalárdák.

3. Kivonulás a honvéd temetőből a Csigekerti kapun s a Köntös gáton át a csata színhelyére, ahol a városi hatóság által a Nagy Sándor halmon felállítandó emlékoszlop előtt a következő ünnepély folyik le:

a) Ének. Előadják az összes dalárdák.

b) Emlékbeszéd. Tartja Vecsey Imre tb. főjegyző.

c) Alkalmi költemény. Irja és szavalja Kun Béla joghallgató. (Közben az emléktábláról a lepel lehull.) Kapcsolatosan a főisk. ifjuság koszorujának a talapzatra tétele.

d) Ének. Előadják az összes dalárdák.

4. Hazatérés a kivonulási sorrendben.

Ezekben állapította meg a vegyes bizottság az ünnepély programját, méltóan a kegyelethez, melylyel a gyászosan elvezett hősök emléket őrizi Debreczen közönsége.

A csata napján lefolyó ünnepélyhez, mint a vegyes bizottságnak tudomására jutott, a ref. egyház is képviselőileg csatlakozik, sőt az e tárgyban tartott presbyteri gyűlés határozata folytán a nagytemplomban gyásziistenti tisztelet lesz, melyen az alkalmi imát Dicsőfy József lelkész tartja.

Erre nézve megbizta a bizottság az elnökséget, hogy a mennyiben a presbyterium az isteni tisztelet idejét a délután folyamara tette volna, kérje azt délelőtre áttenni, mert különben a délutánra már végleg megállapított terjedelmes program semmiképen sem lesz keresztül vihető az időből való kifogyás miatt.

Végül elhatározta a bizottság, hogy a városi tanácshoz kérelmet ad he a honvédtemetőig terjedő ut előzetes fellocsolatása végett.

* **Szerkesztőségünk köréből.** Bartha Mór, lapunk felelős szerkesztője a mai nappal kezdi meg 6 hétre terjedő nyári pihenőjét. Tavolletében dr. Benedek János fogja helyettesíteni a szerkesztői teendők végzésében.

* **Az oroszlan emlékszóbor kiszállítása.** Az emlékkerti kőoroszlán nemsokára a honvédsírokat jelöli. Kedden fogják kiszállítani s a sírok felé helyezni. Az áthelyezés Tóth András szobrászra, tehát szakavatott kezekre van bízva. Onajtrjk, hogy ne sokáig maradjon pusztán az emlékkerti halom s rövid idő alatt foglalja el a kőoroszlán helyét egy Debreczenhez méltó szabadságszóbor.

* **Pellebbezés a szeskereskedés ellen.** Dr. Bakonyi Sámuel ügyvéd és a törvényhatósági bizottság tizenkilenc tagja megfellebbezték a közgyűlésnek a város szeskereskedésére vonatkozó határozatait. A miniszterhez felterjesztett petíciója szövege a következő: Tisztelettel kérjük nagyméltóságodat, hogy a neheztelt közgyűlési határozatot megsemmisíteni és a Tek. Tanácsot utasítani méltóztassék, hogy a közgyűlés felbatalmazása nélkül létesített városi szeskereskedést és a fogyasztási adóberlet 1898-99 év. sept. 30-ig vezetett összes könyveit, üzleti okmányait és számadásait részletesen és behatóan megvizsgáltatván és a vizsgáról jelentést a jog és pénzügyi bizottság véleményével és saját javaslatával együtt a törvényhatósági bizottság tagjai közt kellő meggyőződés szerzése céljából szétosztatván, ujabbtörvényes határozat hozatala végett, terjessze azt még a f. évi október havában tartandó rendkívüli közgyűlés elé.

* A városi tanács és a helyi lapok.

Szinte botránnyossá kezd már válni az az indokolatlan viselkedés, melyet a város vezetői a helyi sajtó organumaival szemben tanúsítanak. Jaj annak a lapnak, amely a tanácssal szemben objektív kritikát gyakorol, mert azt minden téren, még anyagi téren is készek az ambícióikban sértett urak megtorolni. Ime egy legujabb bizonyíték:

9083—1899.

Előterjesztés tétetett, hogy egyes helyi lapok minden megbízás nélkül a városi tanács által kibocsátott hirdetményeket közléseikkel illetőleg más laptól által veszik és a hirdetmény közléséről számlájukat kifizetés végett betérjesztik.

Végzés.

Ezen előforduló szabálytalan eljárás megakadályozása végett kimondja a városi tanács, hogy csak olyan hirdetésdíjakra vonatkozó számlákat fog kiutalványozás végett elfogadni, a mikhez a hirdetésekre vonatkozó megbízás mellékelve van.

Miről tudomás és mihez tartás végett a városi Tanács összes tagjai, a számvevői hivatal, Beke Imre kiadó, Takács Balint iktató, továbbá a »Debreczeni Ellenőr« »Debreczeni Hírlap« »Debreczeni Ujság« és a »Debreczeni Nagy Városi Értesítő« című lapok kiadó hivatalai jvkton értesítendők.

Kel Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1899 Julus hó 6-an tartott üléséből.

kiadta:

Csóka Samuel

jegyző.

Szó sincs róla. A tanácsnak jogilag igaza van, bár eddigi uzus szerint a városi lapok az összes helyi lapokban közlést tettek. És a mely városban méltányosság és részrehajlatlanság az irányelvek, — mindig így történik.

Tegyük fel azonban, hogy a város spórolni akar s hirdetéseit mindig egy lapba teszi közlé. De mert kell ennek a lapnak mindig a kormányparti, félhivatalos közlönynek lenni? A város akarja tán pótolni a Széll Kálmán által redukált szubvenziót? Vagy Markur et comp zsebeit akarja még jobban hizlalni?

Ez az eljárás minden esetre a legerősebben megrovandó s Debreczenen kívül másutt alig fordulhat elő.

Kerjük a tanács függetenebbül gondolkozó és nem befolyásolt tagjait, hogy az eféle anomáliák megszüntetésére hassanak s ne erőszakolják ki a kivételes eszközök használatát.

A hízegő bírálatot nem hajszával, hanem a kötelességek lelkiismeretes teljesítésével lehet csak elérni! . . .

* Bűnügyi osztály a rendőrségnél.

Említettük, hogy a debreczeni rendőrség milyen nagyszabású átalakulás előtt áll. Az új bűnvádi perrendtartás életbe lépése provokálja ezt s hogy Debreczenet készületlenül ne találja az általunk régebben ismertett javaslat szerint végre is akarják idejében hajtani a rendőrségi reorganizációt. Tegnap delután hosszan tartó eszmecsere után idézett elő ez a javaslat a város jog- és pénzügyi bizottságának ülésén s azt csekély módosítással elfogadták s így a tanács útján a közgyűlésnek is elfogadásra ajánlják. Egyik módosítás például az, hogy a három kerületből alakuló két kerületi rendőrség választó vonala a mikes-pécsi uttól a Piac- és Péterfia-utcákon át a nagyerdőig terjed. Ettől a vonaltól keletre eső rész lesz az első, a nyugatra eső rész pedig a második kerületi kapitányság. Megmarad a mezőrendőrség, csak hogy a közgyűlés által a város belterületéhez csatolt helyek eiesnek a hatásköre alól. — Így a Csapó-kert, Csiga-kert Homok-

kert stb. kertsek az első, vagy második kerületi kapitányságokhoz fognak tartozni. — Lesz ezután a rendőrségnek bűnügyi osztálya is, ahová a vizsgálóbizottságtól az összes bűnvizsgálatok, a kerületi kapitányságoktól pedig az összes kihágási ügyek áttétnek. A bűnügyi osztály élén fog állani egy rendőrtanácsos a ki egyúttal a főkapitány helyettese lesz s ezen állásra nézve azt javasolja a jog és pénzügyi bizottság, hogy választás útján töltsék be. A bűnügyi osztálynál lesz ezen kívül 3 fogalmazó írnok és 3 napdiyas és két rendőrügynök. A kerületi kapitányságok személyzete egy kapitány, egy fogalmazó, — egy napdiyas és három polgári biztosból fog állani. A közrendőrök létszáma száz, a lovasrendőröké pedig tizennyolcz lesz. A jog és pénz. biz. javasolja, hogy a város intézzen kérelmet az igazságügyminiszterhez, hogy a bűnügyi osztály személyzetének a bűnvizsgálatoknál felmerült költségeit fedezze, mert a rendőrség bűnügyi osztálya a vizsgálóbizottság helyett végz ujjabb terhes teendőket.

* Az ispotály templom leégett.

Éj-jel két óra után, mikor Debreczen közönsége édes álmát aludta, bibor tüzfény áradt az egész városra. A főtér palota sorára nappali fény áradt.

Csak keveseknek, akiknek utjok éppen a vasuti állomás felé vezetett, tünt fel az óriási fény. Kevéssel azután a távolból elfaladt kiáltás hangzott fel:

— Tűz van! Tűz van!

Erre már lassan megnépesültek az utcák, emberek futottak az állomás felé, ahonnan érkezők kiabáltak:

— Az ispotály templom ég!

A megdöbbentő hír valónak bizonyult. Az ispotály tornya lángokban állott. A templom körül lakók ijedten futkostak s egyre szűk futott a tűzoltókat értesíteni.

Két óra után már a tűzörség teljes felszereléssel Publik Ernő parancsnok vezénylete alatt működött, hogy a tüzet elfojtsa. Akkor már a torony teteje egészen leégett s a lángoszlopok az óralapokon keresztül törték ki.

Az összeverődött tömeget óriási izgatottság és aggodalom szállotta meg, hogy a tűz a haranglábakba kapott és a harangok lezuhannak. A ki tehette, segédkezett a tűzoltóknak egyesült erővel, emberfeletti munkával dolgoztak, de a tűz folyton tartott és a mentési munkálatok kevés reményt nyújtottak. A templom farészeinek leégését nem bírták meggátolni.

Éjjel három óra körül a torony teteje beszakadt, kevéssel azután a harangok is robajjal zuhantak a földre.

A tűzoltók emberfeletti erővel dolgoztak a tűz elfojtásán, de az csak reggel öt óra fele sikerült.

Ma reggel nagy tömegben tödült a nép a leégett templom megtekintésére. A templom tornya teljesen csupasz, gömbje leesett s a templomajtó fedelét is összerombolta. Egyik harang összeolvadt, a másik pedig megrepedt. Lépcsők, állványok, szóval az összes faalkatrészek összeestek. A kar körülbelül 12000 frt mely a biztosítási összegből részben megtérül.

Az Ispotály-templom Debreczen legrégibb temploma, mely még a múlt században számlával volt fedve.

Épen most folyt a renoválása s alószíni-nüleg a javítási munkálatok folytán történt a szerencsétlenség is. A tűz a torony legfelsőbb részén ütött ki, valószínűleg a munkások go-

datlansága folytán, mert szemtanuk állítják, hogy az állványokon a munkások állandóan szivaroztak és pipáztak s a felügyelet is nagyon lanyha volt.

Az oltási munkálatoknál nagyon kituntette magát egy Szathmáry nevű tűzoltó, ki négy napos házas-léte dacára élete veszélyeztetésével munkált a tűz elfojtásán.

A torony körül már bontják az állványokat. A rendőri vizsgálatot delután fogja megejteni Tóth Sándor r. fogalmazó.

* Vas árusátrak. Mint egyik laptársunk értesül, Aczél Géza főmérnök javaslatot terjesztett a tanács elé hogy a kispiacról az áruló helyül szolgáló sátrakat mind szedjék el s helyükbe állítasson a város czélszerű kényelmes s a mellett tetszetős kiállítású vassátrakat. Száz ötvenhat ilyen vassátorra lenne szükség és ez huszonkilenczezer frtba kerülne. Minden vassátorért egész évre husz frt lenne a bér, beleszámítva a helypénzt is. Az idevonatkozó javaslatot a tanács kiadta a jog- és pénzügyi bizottságnak, a mely tegnapi ülésében foglalkozott vele. A bizottság szépitési és közegészségügyi tekintetből is helyesli a vassátrak felállítását. Ha ilyen véleményen lesz a városi közgyűlés is, akkor rövid idő múlva vassátrakból fog állani a kispiac. Az igazat megvallva felünk mi már az Aczél ur ötletétől. Nem volt neki meg olyan eszméje, a minek ugyancsak meg ne adtuk volna az árát. Nem tudunk tehát rokonszenvezni most sem a »nagy átalakító« tervével, a mely más kezdeményezőtől talán elfogadható lenne! . . .

* Értesítés. Kovács Kálmán, 2. th. János Zoltán ev. ref. lelkeszt helyettesíteni — mint tőle értesülünk — tegnap, egy hónapi időtartamra, — Hajdusámsonba utazott.

* Ady Endre verskötete. Ady Endre lapunk fiatal poéta munkatársának verskötete kapható úgy a szerzőnél, mint László Albert könykereskedésében. Az igazán értékes verskötetet olvasóink figyelmébe ajánljuk. Ára 1 frt.

* Nyári mulatság és szépségverseny.

A debreczeni iparos-íjűség holnap tartandó balyu-mulatságára készülöket ez uton is értesíti a rendező bizottság, hogy a torlódások elkerülése végett a balyukat már esté 7 óratól kezdve átnézi a balyukezelő bizottság. — A szépség versenyre nézve pedig a következőkben állapotodott meg a rendezőség: Minden férfi belépő kap díjtalanul egy szavazó lapot, a kimaradtakat pedig érverés útján értékesítik, a szavazó lapok erre a célra készült urnába éjjel 12 óráig bedobandók, mikor is egy öt tagból álló bizottság a három legtöbb szavazatot nyert hölgyeknek a diszes ajándékot át fogja nyújtani. A világ posta szintén ugyanekkor fog történni.

* Az V-ik kerületi adózók érdekében.

Az 1899 1900 és 1901 évekre vonatkozó III. osztály ker. adóajstrom az V-ik kerületre néve 1899. évi július hó 17-től 3 napi közszemlére a városi adóhivatalban kitéve lesz, a tárgyalás pedig 1899. július hó 25-en veendi kezdetét a megállapított sorrend szerint; ehhez képest figyelemztetnek az érdekelt adózók, hogy a javaslatba hozott adó ellen alapos kifogásaik esetén felszólalásaikat a kivétő bizottság előtt megtehetik. Debreczen, 1899. jul. 15. A városi adóügy osztály.

* Halálozás. Egy derék ember, hasznos polgár, jó család-pa s igaz hazafi haláláról vettünk értesítést. Cséhes Béla a h.-bőszörményi takarékpénztur vezérigazgatója, megyei és városi biz. tag, a függetlenségi párt egyik legáldozatkészebb tagja bunyta örök álmra szeméit. Tegnapelőtt temették el nagy és általános részvét mellett. Az elhunytól és temetéséről hosszabb tudósítást vettünk, de azt térszűke miatt csak hétfői számunkban lehet közölnünk.

* **Meghívás** a debreczeni ev. ref. egyház gazd. bizottsága által 1899 év július hó 17-én d. u. 4 órakor az egyház tanácstermében tartandó ülésre, Targyak: folyó ügyek.

* **Hirtelen halál.** Tegnap délután hirtelen halál áldozata lett S t e k l á j n Ferencné Garogul Erzsébet. — A Karczag-féle tejsarnokban, hol mint szakácsné volt alkalmazva, munka közben összeesett. — Szegény asszonyt szívvelhűdés érte. A helyszínen dr. Hüter orvos tüstént megjelent, de már csak a beállott halált konstatahatta. A holttestet kivitték a kórházba, hol előbb felboncolják, csak azután temetik el.

* **Katonazene a Debreczen sörcsarnokban.** Nemeth András jóhírű sörcsarnokban matól kezdve minden szombaton a katonazenekar hangversenyt rendez. A mai hangverseny műsora:

1. «Orpheus» négyes Bindertől. 2. «Falu a hegységben» nyitány Tittltől. 4. «Tanuhäuser» operából Wagnertől. 5. «Magyar vigjáték» nyitány Kelertől. 6. «Művészet» keringő Strausstól. 7. «Il. magyar rhapsodia» Lisztől. 8. «Operettenschau» egyveleg Ambroziól. 9. «Chant du Rosigal» Philipovskytól. Hangverseny polka piccolora. 10. «Müncheni Bochalok» egyveleg Katzenbergertől. 11. «Rózsakirálynő» mazurka Schneideről. 12. «Egyenesen keresztül a világon» gyorspolka Krausetól.

* **Lelketlen anya.** Molnár Jánosné döghei fiatal asszony nem éli a férjével, hanem csavargásra adta magát. Két gyermeket — az egyik 6 éves, a másik 3 éves — azonban nem akarta magával hurcolni és elhatározta, hogy megszökik tőlük. Az idősebbet Konyar községben eprészni küldte, és míg a gyermek a tán volt az anya megszökött. A kisebbik gyermeket Nyiregyházaán a piacon hagyta el. A rendőrség a szivtelen anyát valami korcsmában találta meg. Molnár Jánosné azzal védekezik, hogy, gyermekeit nem tudta eltartani, azért akart tőlük megszökni.

* **Közös tisztek a Ludovikában.** A Ludovika akademiát, melyet Nyiry ezredes a volt vezérkari tiszteket és a mely eddig csak hadapród iskola volt — kibővítik. A tanári kar létszáma is megnagyobbodik s több közös hadseregbeli tiszteket is áthelyeznek tanárnak, a mi nagy vissza tetszést kelt.

* **A művésznő leánya.** Bulovszky Lilának, a magyar színpad egykori büszkeségének, a ki a Kameliás hölgyet első kreálta Magyarországon, leánya, Lilla a napokban kelt egybe Gmundenben Körver tüzerfőhadnagyval.

* **A szem védece.** Nyarankint, a mikor különösen a nagy városban mindenfelé építkeznek, könnyen megeshik, hogy a járkeő szemébe egy kis méz csöppen. Ennek a megelőzése végett ugyan legjobb kikerülni az építkezések helyét, de ha már megeshik, hogy mézdarabka jut a szembe és ott erős fájdalom okoz, akkor ajánlatos a fájdalom csillapítására a hideg cukros víz. A cukros víz kimoszuk a szemünket, ami büszkölőleg hat rá. A tiszta vízzel való mosás ilyenkor csak növelné a fájdalmat.

* **Meghívó.** A kereskedő ifjak önképző egyesülete kerthelyiségében Dreher sörcsarnok mögött f. hó 16-an vasárnap d. u. Veres Tóni zenekara mellett nagyobb szabású összejövetel és társas tekezés rendeztetik, melyre az egyesület tagjait és vendégeit tisztelettel meghívotnak. Hideg ételek és italokról Markus Jenő ur Dreher sörcsarnoka gondoskodik. Az előnkség.

* **Kamarai közgyűlés.** A kereskedelmi és iparkamara tegnap délután tartotta rendes közgyűlést Szabó Kálmán elnöklété mellett. A kamarai tanácsosok úgy helyből, mint vidékről szokatlan számmal jelentek meg, minek oka valószínűleg azon körülményben keresendő, hogy a kamara által a piacon tervezett két emeletes bérház építésének kérdése is napirendre volt kiüzve. Az ülés megnyitása, a titkári jelentés s az elnöki előterjesztések tudomásul vétele után Grünwald József s. titkári érjeztette elő a ház építésére kiküldött bizottság részletes jelentését, — a melyet a közgyűlés elfogadott s elhatározta, hogy a Tóth István építész és kamarai le-

vezelő tag által készített építési terveket kiindulási pontul elfogadva, a ház építésére vonatkozólag a ker. miniszter jóváhagyását sürögösen kikéri s az építkezéshez lehetőleg a folyó évben hozzá kezd. Az ezenkívül napirendre került fontosabb tárgyak közül fel-említjük, hogy a közgyűlés az ugocamegyei ruthének segélyezésére, az eddig állandó evi segélyen kívül a f. évben Ölyvösön felállítandó gubamosó kálló céljaira 700 frtot szavazott meg. — Dr. P o p p e r Mór lev. tag indítványára elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy Debreczen kereskedelmi forgalma emelése céljából aukcióval egybekötött gyalvasárok tartása iránt sürögös intézkedéseket teend. Ugyisint kimondotta, hogy a debreczeni pályaház kiépítésének gyorsítása ügyében a felettes miniszterhez felterjesztést intéz. Végül ifj. Br. P e r é n y i Zsigmond orsz. képviselőt, ki az ugocamegyei ruthének ügyében odaadó buzgóságot fejt ki, valamint G e r s t e r Miklós kerületi iparfelügyelőt a közgyűlés levelező tagokul megválasztván, elnök az ülést este 7 órakor berekesztette.

* **Petőfi és Madarász J.** A képviselőház küldöttségével, mint annak tagja, a ősz Madarász József is elzarándokol még ennek a hónapnak a végén Segesvárról Petőfi emlékéhez. A kortársi és hazafiai kegyelet érzéseinek kivül személyes visszaemlékezések is indítják erre az utra a képviselőház nesztorát. A szabadságharcznak legtisztább fényben ragyogó két alakja, B e m József és P o t ö f i Sandor, a Madarász lakásán ismerkedtek meg először egymással. Bem a lengyel menekült, még mielőtt a kormány megbízásából a harcmezőn megjelent volna, m i n d e n n a p o s v e n d é g volt a Madarász lakásán. Feketekávéra nazonkint ellátogatott Madarász József képviselőhöz. — Dicsőség fűződött nevéhez, még mielőtt a magyar szabadságharcban szerephez jutott s Petőfi Sandor égett a vágytól, hogy vele megismerkedjék. Zarkózott, hallgatag természete azonban nem engedte, hogy keresse az ehhez vezető alkalmat. Madarász József tudomást nyert az óhatáról s ismétlre is meghívta magához olyankor, a midőn Bem vendégül látta.

— Ugyan gyére már no, szolt hozzá egyizben s Petőfi engedett végre a nógításnak. Az ő lakásán ismerték meg egymást Bem és Petőfi. Megismerték s kölcsönösen megszerettek egymást olyan szeretettel, a melynek kötelekeit csak a halál téphette szét...

* **Letartóztatott ulanus kapitány.** Mazuranics Vladimir osztrák-magyar ulanus kapitányt — akit nemrég letartóztattak Belgiumban — kiszolgáltatták a reichenbergi hadtörparancsnokságnak, a honnan a napokban Budapestre kísérik. A dezentor kapitány a s z é k e s f e j é r v á r i 12. ulanus-ezredben szolgált s 1894 május elsejéi van kapitányi rangban. — Néhány hónappal ezelőtt tünt el Székesfehérvárról. Mint Berlinből táviratozzak, Mazuranics kapitány több váltó hamissítást szökött meg és lett letartóztatva.

* **A katonatisztek fizetésemelése.** A nyár folyamán ugy az osztrák, mint a magyar illetékes miniszteriumokban elkészítik azokat a munkalokat, melyek segítségével a katonatisztek fizetésemelésére vonatkozó javaslatok a parlamentek és a delegáció elé kerülhetnek. A közöshadügymintiszter az idefelig a c z i ó k elé fogja terjeszteni a közös hadseregbeli tisztek fizetésemeléséről szóló javaslatot. Ezel egyidőben intézkedni kell, hogy az osztrák Landwehr és a magyar honvédség tisztjei is ugyanoly mértékben kapják fizetésüket. A tervezeteken három miniszteriumban dolgoznak szorgalmasan Magyar részről nehézséget okoz az, hogy míg az allami és közigazgatási tisztviselők anyagi

helyzete még lényeges javításra szorul, a katonatisztek fizetés-főlemelése nehezen létesülhet. Mindamelllett azt hiszik, hogy 1900 január elsejére a fizetés-főlemelés megörtenhetik.

* **Koppi ur viccei.** A kávéházi bohém asztaltársasághoz lelkendezve rohan Koppi ur, ki a naprendszerben a legrosszabb vicczek megátokodott szállítója.

— Mi történt? kérdezzük a magából kikelt Koppi urtól.

— Nyomorban van egy szubrett, választott Koppi.

— Nyomorban? ... Egy szubrett? ...

— Igen, — nyögte Koppi ur, — s tudják-e, hogy szegény leánynak mivel kell élni? ...

— ?

— Szubrettekkel ...

— ... Meg aztán a naiva is ...

— Figyelmeztetjük, hogy kidobjuk, ha még egy szójátékot csinál.

— Nem szójátéáról, hanem hazard játékról van szó.

— Kí? A naiva? ...

— Igen ő. Tudják, mit játszik? ...

— ?

— Nai-vasit ...

... Nem akartuk engedni, de odaült közibénk.

Szegény, koloratur-énekesnő — szól egy idő múlva — szól egy idő múlva — öt év óta nem visel már egy ruha-darabot.

— Mit? — kérdezzük magunkról megfeledkezve.

— Koloraturnőrt, — választott a kegyetlen ember.

Kidobtuk, mire ő avval vádolta meg a társaság egyik tagját, hogy olyan erősen rug, mint egy akrobata.

— Akrobata, kiáltották utána dühvel...

* **Ásványolajnak adómentesen beszerzése ipari célokra.** Az ipari célokra szolgáló adómentes asványolajból (benzin) ez idő szerint is még számottevő mennyiség hozatik be külföldről, illetve Auszriából, minek oka az is lehet, hogy az érdekeltek nem bírnak tudomással az ily ásványolajat előállító hazai gyárakról. Ily hazai gyár az »Apolló kőolaj-finomító gyár« (Budapest, V. váczikörut 32. szám), mely a motor hajtásra és egyéb ipari célokra szolgáló benzint is kiváló minőségben és versenyképes ár mellett állítja elő. A fogyasztó közönség tehát csak hazafias kötelességét teljesíti és saját érdekét szolgálja ha benzin szükségletét a hazai és nem külföldi gyárakból fedezi.

* **Műkedvelő előadás.** A jövő hó, aug. 20., István király napjára tervezett műkedvelő előadás: «A betyár kendője» hirdetésénél hibásan közöltetett, hogy azt a magyar államvasuti ifjuság rendezi. Kérjük ezt tudomásul venni s kiigazítani oda, hogy az a Debreczen városi különböző foglalkozó-ufjuság által rendeztetik.

* **Dasslon és Gizella.** Így hívják azt az artista part kik tegnap este óta fővonzerejét képezik az Angelotti-orfeumnak. Dasslon egy igazi kerékpár-művész, ki szedületes mérsz produktumaival valóságban bámulatba ejtette a közönséget. Az orfeumot a legelőkelőbb közönség látogatja, a kik között a hölgyek is szép számban vannak képviselve. Kitűnő tagja még az orfeumnak R o l l a n d, az ismert komikus is. Valóban M i l e c k e r Lajos lekötözte Debreczen közönségét, mikor a kitűnő orfeum társulatot áldozatok árán is megszerelte.

* **Gyárosok figyelmébe.** Dr. Moldoványi István iparfelügyelő az ipari és gyári alkalmazottaknak baleset elleni védelméről és az iparfelügyelőkről szóló 1893. évi XXVIII. törvényt és a törvényre vonatkozó rendeleteket szakszerű magyarázatokkal ellátva iadta. E műve, mely a gyári vállalatoknak jó szolgálatakat van hivatva tenni, azon megjegyzéssel ajánljuk az érdekeltek figyelmébe, hogy hogy az említett mű bármely könykereskedés útján példányonként 1 frt 50 krért megszerezhető.

* **Veres Tóni új zenekara** rövid idő alatt megnyerte a közönség tetszését. A zenekar a legelőkelőbb helyeken szokott játszani s megérdemli a közönség partfogását.

* **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon rokonok, ösmerősök és jó barátok, a kik szeretett férjem s jó édes apánk temetésén megjelentek s részvétükkel mély fájdalomukat némileg enyhítették, fogadják szívből jövő köszönetünket. Ugyazsín a köszönetünket fejezzük ki a városi dalárdának megható gyászdalok énekléséért, valamint az érdemes hentes társulatnak teljes megjelenéséért. Öv. Sipos Sándorné és gyermekei.

* **Somossy-ensemble.** E név alatt működik pár nap óta, nagy közönség mellett, a Gambrinus-sörözőkban Fülöp Károly orfeum-társulata. A társulat jó erőkből áll, kik közül megemlítést érdemel Szilágyi Arabella, ki eddig a nagyobb vidéki színpadok egyik keresett primadonnája volt és Ernesto Felden, ki villam-átváltoztatásaival 10 perc alatt 10 különböző kosztümöt vált a nyit színpadon.

A legfeketébb szombat.

Debreczen jul 15.

Budapestről jelentik:

A nagykorona utcának pikáns szenzációja van.

Egy lipótvárosi durgazdag terménykereskedő a szenzáció hőse, a kinek házassága annak idején nagy feltűnést keltett, — mert az élésebb férfi egy teljesen szegény, de nagyon szép, szőke, fiatal, molet lányt vett feleségül. — Abban az időben sokat beszéltek erről a házasságról az egész Lipótvárosban s egyik másik kávéházban fogadás is történt, hogy a menyecske rövid idő alatt megszökik a férjétől. A házasságok mindeme fogadások daczára igen jól megfértek együtt sokáig. Idegent nem igen fogadtak, csupán a rokonságot eresztették közel magukhoz.

A rokonok közt volt egy 20—22 éves fiatal ember, a ferj fivérének a fia, a kit a nagybácsi módfelett kedvelt és a kinek a számára nagy buzgósággal kereste a méltó feleséget. A nagykorona utca büszkesége gyanánt emlegette, dicsérte az unokaöccsét mindenütt s meg kell adni, hogy a fiatal ember tényleg csinos, ügyes gavallér volt.

Sok fekete szombatot átélt már az öreg, de a veszteségeit mindig kireperálta s a mikor a feleségére meg az unokaöccsére nézett, a sors csapásait zúgolódás nélkül viselte. Ez a két lény volt az ő legnagyobb reménye és vigasztalása.

Nemrégiben egy szombati napon, ismét lesújtott az a derült égbeli áldás, a mitől a a börzén annyira félnek és a terménykereskedő a csapás sulya alatt csaknem összegyógyva támolygott haza, hogy otthonában a fekete szombat keszrüégeit megenyhítse. A legfeketébb szombat azonban már csak otthon várt rá. Lakása üres volt, feleségének hült helyét találta.

Napok teltek el, a mig megtudt, hogy az asszonykát voltaképpen az unokaöccse vitte magával egy fővárosi szálloda legrejtettebb szobaiban lakott vele, azután Bécsbe költöztek.

A durgazdag terménykereskedő egyelőre teljesen visszavonult a börzéről s a nagykorona utcának azóta nincs már büszkesége csak szenzációja.

LEVELEK.

A modern irodalmi kis kátéból.

— Jul. 15.

Alulirott sejt tapasztalatairól rájövén arra, milyen nehéz a modern irodalmi nagy-

ságokról helyes véleményt alkotni, elhatározta hogy a laikusok tájékoztatására egy rövid modern magyar irodalmi kis kátét állit össze s bocsát a nagy közönség használatára.

Tisztában lévén azonban azzal, hogy ma napok egy könyv kiadásához okvetlenül reklam szükség, az új könyvből egy pár rövid részt mutat be az olvasóknak.

Ime pár felvilágosító felelete az irodalmi kis kátének:

K. Kiket nevezünk modern íróknak?

F. Modern íróknak nevezünk mindenkit a ki irni szokott, feltéve, hogy nem mult el 30 eszendő. Modern író a ki szidja az akadémiát és a ki önmagán kívül mindenkit hivatástalan naplopónak tart.

K. Meddig modern íróvala ki?

F. A meddig Kisfaludy-társaság tagja nem lesz. Attól kezdve Gyulai Palra esküszik s ha nőlen ember, jóelőre Szász Károlyt hívja meg násznagyanak.

K. Mit kell tudni Tóth Béláról?

F. Tóth Béla, miután az irodalom egyik útján sem boldogult, felcsapott polihisz'ornak. Azóta univerzális zseni s Beöthy Zsolt is kitünteti azzal, hogy veszekedni kegyeskedik vele.

K. Milyen író Pekár Gyula?

F. Pekár Gyula magas, csinos ember, majdnem egy ől magas.

K. Kik a fiatalóriások?

F. A kik anyira emanczipálják magukat a tekintélyektől, hogy a helyesírás szabályait sem tartják be.

K. Miala legnagyobb csapás egy íróra?

F. Ha a Budapesti szemle megdicséri vagy a Vasárnapi Ujság az arcképét hozza.

K. Mi egy modern tárczában a legfontosabb?

F. A czim. A többi magától jön.

Ime, ilyen modorban fogja alulirott irodalmi kis kátéját össze állítani. Az azonban nem bizonyos, hogy könyv alakban megjelenik-e. Ha addig bevalasztják a Kisfaludy társaságba, művét meg fogja semmisíteni s gyulai-pálabb lesz Beöthy Zsoltnal.

Törvényszék.

Végtárgyalások. A debreczeni kir. törvényszék büntető tanácsa a jövő héten a következő bűnügyeket tárgyalja:

Julius 17-én: Váradi Ferencz értársaságon gondatlanul okozott súlyos testi sértés vétsége, Adam Julianna ellen gondatlanságból okozott ember ölés vétsége, H. J. du József és társai ellen lopás bűntette.

Julius 21-én: Bakó János és társa ellen megvesztegetés vétsége, Tóth Eszter ellen lopás bűntette, Takacs Imre ellen magánlak megsértése, Toth András ellen lopás bűntette. Ugyanazon nap ítélet hirdetések.

Várkonyi pere. A földosztó apostol előtt, ki most rójjá le a gyűjtő fogházban tíz hónap bűntetését, melyre a budapesti sajtóbírósg ítelte, tegnap hirdette ki a budapesti törvényszék a debreczeni ítéltábla másodfoku ítéletét, a mely jóváhagyja a nyiregyházi törvényszéknek Varkonyi izgatási ügyében hozott ítéletét. Hetvenhárom napot számítottak be neki a vizsgálati fogságból. Varkonyi újra fellebbezett.

A bélyeg tolvajok. Fővárosi tudósi tónk írja: A budapesti büntető törvényszék most hozta meg a vadhatározatát Szecsdý Kálmán volt országgyűlési képviselő és nyolcz tarse ügyében, a kik az államnyomdából kielejt-zett bélyegekből mintegy negyvene er forint értékű bélyeget elloptak. A törvényszék lopás mi it helyezte Szecsdý-ékét vad alá, elterve az ügyességi indítványtól, a mely csalás miatt emelt ellenük vádat. Az ügyesség fölfogása szerint ugyanis a bélyegek értéktelenek voltak és Szecsdýék az értékesítésükkel csalást követtek el, a törvényszék azonban annak a felfogásnak adott helyet, hogy a mig a bélyegek nincsenek megsemmisítve, forgalomba hozhatók és értékük van, eltulajdonításuk tehát lopás.

Különfélék.

Ősz felé.

Sivár, ősz jósó, nyári nap,
Tarlóbol fujdogal a szél,
Egy-egy lehulló falevél
Szallongva széltől szárnyra kap.

Sivár ősz jósó nyári nap,
A mut bus romjai közül,
Emlékek szállidosnak körül
S lelkem borzadva felriad.

Sivár ősz jósó, nyári nap,
Emlékezés, hulló level,
Temetőből a kőse szél,
Felebredés krypták alatt...

Sivár ősz jósó, nyári nap,
Enyészet közelg, jön a tél,
Szallong az emlék, falevél
S reszketve széltől szárnyra kap.

Sivár ősz jósó, nyári nap,
Romok közzül a szellemek
Alvó szívet ébresztenek,
Ébredés a krypták alatt...

Ady Endre.

Damjanics utolsó kocsisa. Aradról írják: Akarmilyen jászog is az ereklje muzeum, — azért kétségtelen, hogy igen sok ereklje, különösen olyan, amelyek a tizenhárom vértanu kivegzeteléhez fuzódik, hianyzk még onnet. Pedg ezekért igazan nagy kár, — s ha az erekljmuzeum valamikor önálló palotát kap, érdemes lenne, ha a tizenhárom vértanu erekljei, ezekben össze gyűjve, külön osztályban legyenek.

Pedául ez most jutott tudomásunkra, — egy igen érdekes erekljet használnak ma is a jegköznapiabb czéokra. Ufazekeasvar-andon azt a kocsit, a melyen a töröt labu D a m j a n i c s tábornokot a vesztő helyhez vitték. Ez az érdekes dolog annak révén jutott tudomásunkra, hogy nemrég megemlékezünk egy készülő festmény tervéről, amelyen D a m j a n i c h egy olah paraszt kocsiján ül.

A festmény terv-zójének ezt a téves adatot jöt tegnap rektifikálni szerkesztő é-günkbe annak a lanya, a ki szekerem Damjanicsot a vesztőhelyre vitte. Az pedig nem volt olah, hanem tisztas jó magyar ember: Kalmár Sandor, ujfazekasvarendi gazda, ered-tére nézve or-bázi magyar ember. Kalmár maga is negyvennyolczas honvéd volt, káplár; de októberben már letette az uniformist s paraszt ruhában volt.

A gyasznap előtt való nap — így mesélte gyermekeinek — élelmi szert hozott a varba. Ott azt kerdezték tőle:

— Nem tudna valakit, a ki holnap kocsijával idejöhetne?

— De itt vagyok én, kérem — mondta a paraszt, a föl is fogadtak. Masnap az ő kocsija vitte a beteg Damjanicsot a vesztőhelyre. A mikor fölsegítette a kocsira, föladta neki a helyembarsony köpenyegjét, de azt a porkolabb lehuzta a kocsiról.

Es a paraszt gazda könnyezve nézte a kocsiról, annak a felakasztását a ki neki a

generálisa volt, Ez a koesi pedig most is meg van, Damjanics kocsisának fia, Kalmár András használja.

— Annak köll enni — mondotta az asszony — mert igen nagyon régi már és azt tudom, hogy még az apamtól maradt.

Kalmár Sándor, Damjanics kocsis; azon év őszén halt meg, amikor aradon a vértanúk szobrát fölállították. A szobrot maga is meg nézte, s megismerte a tizenhárom vitéz közül az ő gyenverálásnak arcát . . .

A leánya Varga Mihályné most Aradon Gizella-utca 3. szám alatt lakik. Ő vitte be egyik aradi lap redakciójába az érdekes rejtélykációt egy csomó szép friss rózsá kísere tében hozzátéve:

— Nem azért, hogy hát az én apám volt, de mert hát nem volna szép és nincs is úgy, hogy Damjanics tábornokot oláh ember vitte volna a vesztőhelyre. Az én apám volt, magyar ember . . .

Képes levelezőlapokról. Valamelyik francia poeta elmés statisztikát rótt össze arról, hogy hany csók csattanhat el egy percben a világon, amire egy műn-beni szobatudós ráduplázott azzal, hogy kiszámította, hany maas sört hörpenhetnek le 1 perc alatt az északi sarktól a déli sarkig a szomjas emberek. Mind a két statisztikus azonban föltétlenül kapitulálna, ha arról volna szó, hogy a képes levelezőlapokról csináljon hozzávetőleges statisztikát. Kivált most, a mikor a kutyabagosi kántortanító is turista inget ölt magára s ha egy puskahajtásnyira elért a falujától, anziktes kártyákat küldöz szét a világba. A képes levelezőlapok divatja szédületes arányokat öltött, úgy hogy ezer és ezer ember dolgozik már, hogy kielégithesse a szükségleteket. Odáig jutott a dolog, hogy ma olyan képeslevelezőlapok kerültek forgalomba a fővárosban, amelyek megpréselt élő virágokat szálítanak szét a nagyvilágba. Nefelejts, 4 levelű lobere, árvácska, buzavirág, rózsá mosolyog le rólu, úgy hogy a levelezőlap feladója szellemes lehet, anélkül, hogy csak egy sort is írna a kártyára. A levelezőlapoknak, a melyekre Galantai Gyula fiatal újságíró kapott szabadalmat, bizonyára nagy lesz a népszerűsége.

CSARNOK.

Rózsabokor a domboldalon.

Irta: KRUDY GYULA.

Folyt. és vége.

— Hát nem az az első szava, hogy: Jó reggelt? És kérdezni kellene, hogy aludt Gina kisasszony? Bizony ilyen formán! De maga keveset tud . . .

Elek József kedvetlenül nyult a könyvei közé:

— Így még kevesebbet fogok tudni, ha maga mindig fel jön ide. Soha sem jutok Egerbe . . .

Gina halgatagon néz rá. Aztán leül vele szembe.

— Ne tanuljon még. Valamit akarok mondani. Tudja, hogy tegnap jelentkezett az első kérőm . . .

A fiu kissé elsápadt.

— Tegnap? Tegnap?

Kissé eikomolyodik Gina akkor. És valami fájdalmas vonás törekszik fel fiatal arcára.

— Igen, tegnap, Szabolcs Gyula a neve . . .

— Aztán?

Hallgatnak ők ekkor. A fiu sápadtan néz maga elé: Ugyan miről is lehetne most gondolkozni: A kérő, Szabolcs Gyula. Ej, ej, mi képen történhetett ez? És mily váratlanul le sújtó ez a dolog, Jön egy idegen ember s kerit Ginát.

— Igen, eljöttek, ott voltak egész délután. Csak később tudtam meg, hogy miért jöttek . . .

Lesütött fővel ülnek szemben egymással. Ők erre nem is gondoltak meg, hogy ilyen is történhessék.

— És eljönnek ma délelőtt is, de én ide szöktem.

Akkor a fiu erőfeszítést tett.

— Azt rosszul tette Gina, — mondta halkán.

A leány lassan tagolta utána:

— Rosszul, József, rosszul? . . .

József a könyveit tépdési. Emé szép májusi reggelen végtelenül szomorú ez a két gyerek.

— És miért? Miért rosszul? kérdi előfött hangon Gina.

— Miért? Hát mert rosszul.

Gina mélységesen elpirult. — Könyvek fullasztják el mellet és alig tudta, hogy mit mond:

— Magától akartam megkérdezni Józsefet, hogy mit tegyek? . . . Hogy . . . szeret-e még . . . és hogy várják-e magára? . . . Ezt, ezt József.

A két tenyerével eltakarta a szeméit ekkor Gina. Istenem, mit is mondott most, de vajjon nem ezen gondolkozott egész éjjel. Ezen, ezen, hogy így fog szólni. Hisz, végre is ők szeretik egymást . . .

A fiu kissé hátra húzódik, Csontos sovány arcán a sápadtság és a pirosság felváltva jelentkezik. Ah, ah, hirtelen feláll. Egy kissé bűnös és megrettent. No, nem-e szamárság, a mit ez a leány beszél. Dadog és hadgász a kezeivel:

— Én, én . . . mit mondjak én? Maga már nem gyermek és tudja, hogy mit csinál? Hát én? Mit én? Maga okos és meggondolhatja mindent . . . Mindent, már mint hogy én? Én papnak készülök, Egerbe utazom, igenis, Egerbe, hát mit akar velem . . . Velem, akar valamit? és gyermekség volna az egész . . .

Mi volt ez?

Ez a számár kölkök, mint a csapdába jutott patkány, hadonászott jobbra-balra. Ostobaságot beszélt össze, előre feltette a reverendáját, mielőtt még megtrezere volna azt. És im felkapta a könyveit és leszaladt a dombon, hátra sem tekintve . . . Gina a rettenetes fájdalomtól elveszítette önuralmát és zokogva borult a földre. Sirt, sirt . . . Szakadozó zokogással tört fel kebléből a fuldokló sirás. Ah, mily nehéz szavak voltak ezek! . . .

— Ekkor valaki gyengéden felemeli két erős karjával az elalult leánykat. S a karjaiba veszi, Gina lassan felnyitja szeméit, látja, hogy ki az, de nem bír és nem mer megmozdulni. Husz lépésnyire az országúton a könnyű kis fogat áll, előtte apró lovacskák, a kocsiban az öreg Oláh Ádám ur. Itt elhelyezik Ginát, a ki ekkorra magához is tér.

— Mi történt önnel Gina kisasszony? — kérde Szabolcs Gyula, a hogyja pejlovacskák ügetve indulnak neki az országútnak.

Gina gyöngyöden néz a férfira. Látni, milyen a véletlen! Halkan mondja:

— Semmi, semmi, csak egy kissé megártott a tri-s reggeli levegő s így elaléltam.

Igy mondja ő s nem is kérdezősködnek tőle tovább. A lovacskák gyorsan haladnak a könnyű fogat al. Ej, ej, az öreg Zuz Janos urat milyen meglepetések érik! . . .

KÖZGAZDASÁG.

Mire legyünk tekintettel a vetőmagvak beszerzésénél?

Kul'ornövényeink átlagtermése — mint az a statisztikai adatokból ki ünik — nem üti meg azon mértéket, melyet várhatnánk. Összehasonlítva a természetlagokat azon államok természetlagaijaival, melyek a természeti tényezők tekintetében mögöttünk állanak, azon meggyőződésre jutunk, hogy hektáronként a mennyiségbeli különbség 1—4 méter mázsa s emellett terményeink minősége is silányabb. E jelenség oka magyarázatát találja azon visszás helyzet-

bén, melylyel gazdáink részéről a vetőmagvak beszerzését, illetve felhasználását illetőleg tállakozunk.

Mit tesz a magyar gazdák többsége e tekintetben? Vagy eladja a java magot, mert hisz azt a piacon jól megfizetik s visszatartja saját gazdasága részére a selejteset, az ocsut, vagy pedig lépze megy a magkereskedők nagyhngu dicséretekkel túlfalmozott hirdeté-ének s hozajja előük a vetőmagot drága pénzen. Az eredmény pedig első esetben az, hogy aki ocsut vet, ocsut arat, a másik esetben az igaz, hogy szidja a magkereskedőt, mert nem vált be a termés olyanbak, mint a minőnek hirdette. S ez igen természetes. Olvan mag, mely minden körülmények között bármínő talaj és klimatikus viszonyok mellett sikerrel legyen termelhető: nem létezik.

A vető mag megválasztására tehát kellő figyelmet kell fordítani, amit annál inkább is megtehetünk, mert az kevés fáradsággal, csakély költséggel jár és mégis a termes eredményre egy mennyiség, mint minőség tekintetben jelentékeny befolyás gyakorol. Nézzük, minő tulajdonságokkal kell birni azon magnak, melyet vetésre óhajtunk felhasználni. Legyeo a mag ép, egészséges s minden növényi parazitától mentes. Ha a vetőmag üszögös termésből származik, felületi üszögspórákkal van megfertőzve és pedig néha oly erősen, hogy a mag felületén a fekete vagy barna por szabadsémmel is azonnal észlelhető; az is gyakori eset, hogy az üszög oly nagy mennyiségben tapad a gabonafélék kissé szőrös hegyéhez, hogy kékes fekete színt nyer. Ha már most ily üszögös gabonát vetünk el, biztosak lehetünk az iránt, hogy az üszög termésünk jó részét tönkreteszi.

Birjon továbbá a mag jó csiraképességgel nagy hl. súlylyal s a varietást jellemző tulajdonsággal.

A vetőmagnál kívánatos emé tulajdonságokat akkor fogjuk legtökeletesebben elérni, ha a vetőmagot nem az ősztermésből, vesszük, hanem vagy külön termeljük, vagy pedig a vetemény legszebb részét külön arattatjuk le és gondos előkészítés rostálás, tisztogatás stb. által készítetjük el a vetésre.

Ha a gazdálkodók ezen utóbbi eljárást követnék, már is jelentékenyebb sikert érhetnének el a termelés terén; de még inkább akkor, ha a vetőmag termelésére külön területet szánanak a következő szabályok figyelembe vétele mellett;

Asterület talaja a legjobb fizikai és kémiai tulajdonságokkal birjon s olyan legyen, mely termelendő vetőmag igényeinek természetének legjobban megfelel. E talajt gondosan készítsük el a vetés alá, annak megmunkálását kellő időben végeztessük s a mennyiben tápanyag pótlásra szorulna, azt lehetőleg nem friss istálló trágya, hanem műtrágyák használatával eszközöljük.

Vetésre magot oly vidékről hozassunk, a melynek természeti viszonyai a mi gazdaságunk természeti viszonyaiival lehetőleg azonosok: a vetést a normális vetésnél lehetőleg ritkábban végeztessük, de nem a sortávolságot, hanem a növénytavolságot illetőleg: a kikelt vetést gondosan ápolassuk, a gyomoktól tisztán tartuk, s ha lehet: kapálassuk, mert ezáltal földünket porhanyitván, az egyetők fejlődését mozdítjuk elő, a melynek evedménye: a szebb, kifajlettabb, egészségesebb és súlyosabb termés lesz.

A magnak aratását és csépelését is kellő gonddal eszközöljük s végül magtárban kezelésére is figyelemmel legyünk.

A vetőmag termelésnek ezen módjával oly szembeszökő előnyöket fogunk elérni, hogy rövid idő alatt mi is képosek leszünk ugy mennyiségileg, mint minőségileg oly terményeket produkálni mint szomszédos államaink.

Szerkesztői üzenetek.

Semper. S. B. kollézánk jelenleg B-Füreden időzik. Tessék levelét odacímezni.

Mars. A küldeménynek valamelyes módon aligha sorát nem ejtjük. A második sorban valószínűleg lesz egy kis javítás.

G-r M-n. Ön így versel:

Oh száll, repül lelkem dagálya,
Biboros alkony bűvös tükörén
Csillagsugárok kristályos körén
Merengve usz a méla gálya.

Galyarabságot érdemel!...
Koppen. Ön kötetbe akarja gyűjteni a
szójátékokat-e tőlünk kérni, hogy mi szükséges
ehhez. Ugy gondoljuk: szegénységi, erkölcsi
és orvosi bizonyítvány s azonfelül bizonyos
fokú kiskorúság.

Kis hivatalnok. Egesz bátran járhat or-
feumra.

Ady Lajos. Érmindszent. Hétfőn nem
mehelek. Lovelben bővebben.

Nyilt-tér?

Borivóknak, kik a bort savanyuvízekkel sze-
retik vegyíteni, mindenképpen öltö-
zödjék fel a
MATTONI-FELD
GISSHÜBLER
SAVANYÚ-VÍZ

Használható. E víz közömbösíti a bor savát és az italnak
sejtete kellemetes, ingerlő mellékhatást ad, annélkül, hogy
azt feketére festené.

MATTONI
ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

gyógyhely Budapest (Budán).

Idény kezdete április 30-án.

Kiváló gyógyhatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban

Rendelő orvos dr. POLGÁR EMIL

Egészséges fekvés. Jutányos lakások. Jó vendéglő.

Villamos-vasut összeköttetés a fővárossal

"MARGIT"
GYÓGYFORRÁS

Margit forrás-telep (Bereg-megye.)
A budapesti m. kir. egyetem vegyelemzése
szerint kevés szabad szénsavat, ellenben sok
szénsavas nátriumot és lithiumot tartalmaz.
Ezen tulajdonságai azok, melyek a hasonló
összetételű vizek fölé emelik. Kitűnő hatása
a légutak s tüdő hurutos állapotainál, külö-
sen szívós váladék esetén; tüdővészeseknél, ha
vérzésre való hajlandóság van is jelen, a „Mar-
git-víz” megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz
keves szabad szénsavánál fogva. Kiváló hatást
látni tőle a gyomor és belek hurutos állapota-
inál, főleg azon esetekben, hol a fölös mennyi-
ségben képződött sav oka e rossz emész-
tésnek.

A húgysavas sók lerakódását akadályozván,
becses szolgálatot tesz továbbá a hólyag huru-
tos bántalmainál, a kö- és homokképződés
eseteiben, miért is a budapesti és bécsi egye-
tem orvosainál, mint az orvosvilág egyéb
előkelőségei a legszívesebben használják, előnyt
adnak a „Margit”-forrásnak a hozzá hasonló
összetételű gyógyvizek fölé.

Mint ivóvíz

kiváló óvószerek bizonyult járványos betegsé-
gek idején, főleg typhus ellen.
Mint borvíz általános kedveltségnek örvend.

Főraktár:

EDESKUTYL ásványvíznagykereskedés

cs. és kir. udvari szállító BUDAPESTEN.

Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkeres-
kedésben és vendéglőben.

Ügyes képviselők

aether, olajok, essenciák, rum, cognac és
borok eladására magas jutalék, rövid próba-
idő után fix fizetés mellett fr. Werich,
Prossnitz (Mähren) czégnél felvételnek.

Óvakodjunk utánzásoktól!

Vezérképviselő Balázs Cölestin

Budapest, VII., Nefelejts-utca 13.

Serravallo-China bora

vassal.

orvosi tekintélyek, mint udv. tanácsos, Dr. Braun udv. tanár,
Dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag, Dr. Kraft-Ebing tanár, Dr.
Monti tanár, lovag dr. Mosetig-Moorhof tanár, Dr. Neusser ta-
nár, Dr. Schauta tanár, Dr. Weinlechner tanár által sokszor fel-
használva és legjobban ajánva.

(Gyöngék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem:

XI. orvosi congressus Róma 1894.

IV. Gyógyszerek és Chemiai congressus Nápoly 1894.,

Általános kiállítás Turin 1898.,

Arany érem:

Kiállítás: Venécia 1894., Kiel 1894., Amsterdam 1894.

Berlin 1895., Páris 1895., Quebec 1897.

Több mint 900 orvosi elismerés.

Ezen kitűnő, új életet gerjesztő szer, kitűnő íze miatt különösen
gyermekes és asszonyok által kellemesen használhatók. 1/2 literes
üvegekben á frt 1.20, 1 literes üvegekben á frt 2.20. Kapható
minden gyógyszerárban.

Serravallo gyógyszerár Triesztben,

gyógyárak nagybani szétküldése.

Alapított 1848.

Clayton & Shuttleworth Vázei-körút 63. sz.
mezőgazdasági gépgyárosok által a legújanyosabb árak mellett ajánlatnak.

Columbia-Drills
legjobb sorvetőgépek,
szekakavágók, répvágók,
kukoricza-morzsolók,
daráló, őrlő-malmok,
egyfélemes acéi-akák.

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek
további járgány-cseplőgépek, lőhő-cseplők, tisztító-rosták,
szárítógépek, szénagyújtók, boronák.

2- és 3-vasú utak és minden egyéb gazdasági gépek.
Részletes árajánlatok kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni társaságunk a világ legnagyobb
Locomobil- és cseplőgép-gyára.

Legfinomabb karlsbadi
ostya és lepényke
minőség tekintetében felülmúlhatatlan, gyárt
és küld

Alois Frank, Troppa u.
Vezérügynök Magyarország részére: Dillmont
Frigyes Budapest, Kertész-utca 55.

Preblau savanyukut

tiszta alkalikus természetes alpesi savany ki-
tűnő hatással chron. Ka'arrhusnál, különösen
holyagos chronikus katharrusánál, hólyag és
velőképzésnél, és Bright-fele velő betegsé-
geknél, összetétele és kitűnő íze miatt egyuttal
legjobb üdítő és frissítő ital.

Preblaui kutkezelőség Preblauban.
Posta St. Leonhard, Kärnten.

Már 35 év óta az udvari istállóknak és a
nagyobb katonai és polgári istállóknak
erősítőül nagyobb társadalmak előtt s az
erők visszaszerzésére farsztó menetek
után az idegek merevsége s nyílalások ese-
teiben, trainirozásnál a lovat rendkívüli
munkabírássra teszi képesé.

Főraktár: 1.

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. osztrák-magyar, román kir. és bolgár fe-
jedelmi udvari szállító.

Kerületi gyógyszerész Korneuburgban,
Bécs mellett.

A borszéki borvíz a savanyúvizek királya.

Borszék

Gyógyfürdő Erdél ben, Csikmezyében, a fenyvesek bazájában.

Fürdőidény tartama: Jun. 15.—Szept. 15-ig.

Utazás: Szász-Régenig vasuton, onnan az igazgatóság által
szubventionált gyorskocsikon.
E gyorskocsikra előjegyzést tehetni Miklós, Görög vállalko-
zóknál Sz.-Régen.
Déli utirány: Brassó, Csi:-Szereda vasuton, onnan kocsin.
A borszéki borvíz a savanyúvizek királya, megrendelhető Igaz-
gatóságnál Borszék.
Kapható mindenütt, Debreczenben: Csanak József, Szabó
Zsigmond, Kontsek Géza és Pélegházi János uraknál.
Fürdőre, borvíz üzletre nézve minden felvilágosítással, prospectussal
árjegyzékkel szolgál

a fürdő-üzlet igazgatóság, Borszék,
Posta és távirtda helyben.

Megrendelhető: igazgatóság, Borszék.

Milleniumi nagy éremmel is kitüntetve.

A világ minden tárlatán első kitüntetést nyert!

Premier

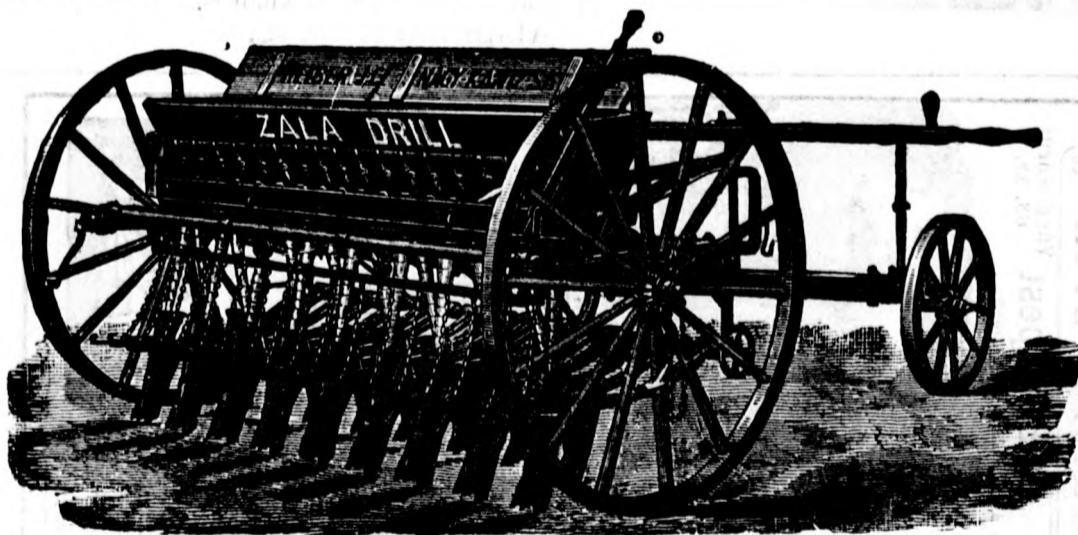
kerékpár

24 év óta

legjobb

gyártmány

Képvisező Debreczenben: **Bauer és Társa**

WEISER J. C.

mezőgazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

ZALA-DRILL sorvetőgépink, a melynek
elmés ujtásait a nagy közönség már jól
ösmeri nem szorul külön dicséretre, minden
eddig kiállításán az első díjat nyerte ugy
1897. október 1. a kishéri nemzetközi ve-
tőgép versenyen az

állami arany éremmel lett kitüntetve,

Maros-vásárhelyi kiállításon és a Hód-M.-Vásárhelyi vetőgép versenyen az első díjat, aranyérmel nyert, továbbá
figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

acélból készített

Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket,

eredeti amerikai **Planet jr.** kukorica kapákat.

Raktáron tartunk: Szecsavágó, répavágó, rosták, ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközöket.

Debreczen, Szikszay-ház a főtözsde udvarán.

Klein Jakab,
üzletvezető.